

Sygn. akt III AUa 1062/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 maja 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący sędzia Krzysztof Szewczak (spr.)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 4 maja 2022 r. w L.

sprawy (...) spółki z o.o. w K.

z udziałem P. K. (1), D. K., P. K. (2), (...) Bank S.A. we W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość podstawy wymiaru składek

na skutek apelacji (...) spółki z o.o. w K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 28 października 2021 r. sygn. akt VIII U 3413/19

I. oddala apelację;

II. zasądza od (...) spółki z o.o. w K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego kwotę 675 (sześćset siedemdziesiąt pięć) złotych z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanej niniejszego wyroku do dnia zapłaty.

Krzysztof Szewczak

III AUa 1062/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 lipca 2019 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne D. K. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) spółki z o.o. w K. wynosi w lipcu 2017 roku kwotę 2 832,39 zł na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz kwotę 2 444,07 zł na ubezpieczenie zdrowotne. W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy wskazał, że D. K. jako pracownik spółki (...) podlega ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnemu z tytułu umowy o pracę, a zawierając umowę zlecenia z (...) Bank S.A. we W. świadczył pracę na rzecz swojego pracodawcy. W ramach zlecenia był obowiązany do wykonania na rzecz banku czynności w zakresie kredytów samochodowych według dwóch schematów, za co otrzymywał wynagrodzenie prowizyjne.

Decyzją z dnia 24 lipca 2019 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne P. K. (2) z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) spółki z o.o. w K. wynosi:

- w lutym 2016 r. kwotę 1 955,26 zł na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz kwotę 1 687,20 zł na ubezpieczenie zdrowotne;

- w maju 2016 r. kwotę 2 947,26 zł na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz kwotę 2 543,19 zł na ubezpieczenie zdrowotne;

- w czerwcu 2016 r. kwotę 2 910,58 zł na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz kwotę 2 511,54 zł na ubezpieczenie zdrowotne;

- w lipcu 2016 r. kwotę 2 967,92 zł na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz kwotę 2 561,02 zł na ubezpieczenie zdrowotne.

Kolejną decyzją z dnia 24 lipca 2019 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne P. K. (1) z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) spółki z o.o. w K. wynosi:

- w styczniu 2017 r. kwotę 2 565,77 zł na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz kwotę 2 214,00 zł na ubezpieczenie zdrowotne;

- w sierpniu 2017 r. kwotę 3 553,96 zł na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz kwotę 3 066,71 zł na ubezpieczenie zdrowotne;

- w październiku 2017 r. kwotę 3 229,49 zł na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz kwotę 2 786,73 zł na ubezpieczenie zdrowotne.

Uzasadnienie dwóch ostatnich decyzji było tożsame z uzasadnieniem decyzji nr (...).

W odwołaniach od powyższych decyzji płatnik składek (...) spółka z o.o. w K. wносиła o ich zmianę poprzez ustalenie, że w okresach w nich wskazanych podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia były zgodne z kwotami zadeklarowanymi przez płatnika składek. Spółka (...) podniosła, że pracownicy w ramach świadczenia usług na rzecz banku wykonywali jedynie czynności z zakresu prezentowania oferty, a płatnik składek nie znał warunków współpracy jego pracowników z bankiem. Płatnik składek osiągał ze współpracy jedynie pośrednią, okresową korzyść, która nie wynikała wyłącznie z pracy osób będących stronami umów zlecenia, jak również nie był głównym beneficjentem działań zleceńobiorców.

W odpowiedziach na odwołania Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o oddalenie odwołań.

Postanowieniami z dnia 28 października 2020 r. Sąd Okręgowy połączył sprawy z powyższych odwołań do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (k. 208 i 308).

Wyrokiem z dnia 28 października 2021 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołania (pkt I wyroku) oraz zasądził od (...) spółki z o.o. w K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. kwotę 540 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że (...) spółka z o.o. w K. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym z dniem 19 września 2008 r. Przedmiotem jej działalności jest sprzedaż samochodów osobowych, w tym w oddziałach w Ł., K., K., L. oraz Ś..

W dniu 10 sierpnia 2012 r. spółka (...) zawarła z (...) Bank S.A. we W. umowę porozumienia o współpracy dotyczącą wykonywania przez dealera (...) spółkę z o.o. na rzecz tego banku czynności związanych z zawieraniem przez bank

umów kredytowych na zakup samochodów na zasadach ustalonych w umowie oraz załącznikach. Za wykonanie umowy (sprzedaż samochodu w oparciu o warunki kredytowania określone w umowie) płatnik składek spółka (...) wystawiała faktury dla banku. W ramach zawartej umowy płatnik składek był zobowiązany do wykonywania czynności faktycznych związanych z zawieraniem przez (...) Bank S.A. umów kredytowych na zakup samochodów według dwóch schematów, przy czym wybór schematu należał do spółki (...).

Zgodnie z pierwszym schematem spółka (...) była zobowiązana do informowania wnioskodawców o warunkach kredytowania udzielanych przez bank, wydawania materiałów reklamowych i druków, informowania o obowiązku dostarczenia niezbędnej do rozpatrzenia wniosku dokumentacji oraz do obsługi wnioskodawców na zasadach określonych w załączniku nr 4 do umowy. Zgodnie z drugim schematem spółka (...) była zobowiązana do informowania wnioskodawców o warunkach kredytowania udzielanych przez bank, wydawania materiałów reklamowych i druków oraz kierowania klientów do pracownika banku w celu wykonania dalszych czynności niezbędnych do uruchomienia kredytu.

Pomiędzy spółkami (...) oraz (...) Bank istniał przepływ środków pieniężnych tytułem płatności za usługi. Dealerowi przysługiwało wynagrodzenie prowizyjne naliczane od wszystkich kredytów uruchomionych za pośrednictwem spółki (...) w danym miesiącu kalendarzowym. Wynagrodzenie wypłacane było na podstawie faktury VAT wystawionej przez tę spółkę. W załączniku nr (...) do umowy porozumienia o współpracy szczegółowo ustalono procedurę obsługi klientów niebędących spółkami prawa handlowego i wymagane dokumenty oraz procedurę obsługi kredytowej w przypadku klientów będących spółkami prawa handlowego i wymagane przez bank dokumenty. We wspomnianych procedurach w sposób szczegółowy ustalono jakie czynności musi wykonać osoba obsługująca klientów zainteresowanych zawarciem umowy kredytowej oraz jakie dokumenty muszą zostać zebrane. W zawartej umowie współpracy ustalono, że dealer będzie wykonywał zlecone mu czynności w miejscach prowadzonej przez niego działalności oraz wyłącznie za pośrednictwem zatrudnionych przez siebie osób. Jako miejsce prowadzenia działalności dealer wskazał swoje punkty sprzedaży mieszczące się m.in. w K. przy ul. (...). Strony umowy współpracy uzgodniły, że za wykonanie zleconych czynności dealerowi będzie przysługiwało wynagrodzenie wypłacane na wskazany przez niego rachunek bankowy.

W dniu 1 marca 2013 r. spółka (...) zawarła umowę o pracę na czas określony do dnia 28 lutego 2015 r. z P. K. (2). Na jej podstawie ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku handlowca w pełnym wymiarze czasu pracy w punkcie sprzedaży w K.. Wynagrodzenie zostało określone w kwocie 1 600 zł i było zwiększane wraz ze wzrostem wynagrodzenia minimalnego. Zgodnie z pisemną informacją o warunkach zatrudnienia dobową normą czasu pracy wynosiła 8 godzin, przeciętnie 40 godzin na tydzień. Z dniem 2 marca 2015 r. strony zawarły kolejną umowę o pracę na czas określony od dnia 1 marca 2015 r. do dnia 28 lutego 2018 r. Warunki zatrudnienia pozostały takie same jak w poprzedniej umowie, a wynagrodzenie określone zostało w kwocie 1 750 zł. Natomiast od dnia 1 kwietnia 2016 r. P. K. (2) został zatrudniony na stanowisku kierownika sprzedaży samochodów.

W dniu 18 stycznia 2016 r. spółka (...) zawarła z D. K. umowę o pracę na okres próbny do dnia 17 kwietnia 2016 r., a po jego upływie na czas określony do dnia 30 kwietnia 2017 r. Na podstawie tych umów ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku handlowca w pełnym wymiarze czasu pracy w punkcie sprzedaży w K.. Wynagrodzenie zostało określone w kwocie 1 850 zł. Zgodnie z pisemną informacją o warunkach zatrudnienia dobową normą czasu pracy wynosiła 8 godzin, przeciętnie 40 godzin na tydzień. Z dniem 2 maja 2017 r. strony zawarły kolejną umowę o pracę na czas określony od dnia 1 maja 2017 r., a następnie na czas nieokreślony od dnia 6 października 2017 r. Warunki zatrudnienia pozostały takie same jak w przypadku poprzedniej umowy, a wynagrodzenie określono w kwocie 2 000 zł.

W dniu 18 stycznia 2016 r. spółka (...) zawarła z P. K. (1) umowę o pracę na okres próbny do dnia 17 kwietnia 2016 r., a po jego upływie na czas określony do dnia 30 kwietnia 2017 r. Na podstawie tych umów ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku handlowca w pełnym wymiarze czasu pracy w punkcie sprzedaży w K.. Wynagrodzenie zostało określone w kwocie 1 850 zł. Zgodnie z pisemną informacją o warunkach zatrudnienia dobową normą czasu pracy wynosiła 8 godzin, przeciętnie 40 godzin na tydzień. Z dniem 18 kwietnia 2016 r. strony zawarły kolejną umowę

o pracę na czas określony do dnia 30 kwietnia 2017 r., a następnie na czas określony od dnia 1 maja 2017 r. do dnia 10 stycznia 2019 r.

W dniu 1 marca 2016 r. pomiędzy (...) Bank S.A. we W. a D. K. została zawarta umowa zlecenia. W ramach tej umowy ubezpieczony jako zleceniobiorca zobowiązał się do wykonywania na rzecz banku czynności w zakresie oferowanych kredytów samochodowych. Ubezpieczony zobowiązał się do wykonywania następujących czynności: przedstawiania klientom oferty i zasad kredytowania oraz kierowania klientów do dealera w celu wykonywania dalszych czynności związanych z kredytem. Ubezpieczony nie mógł powierzyć innej osobie wykonania czynności zleconych mu w ramach zawartej umowy zlecenia bez pisemnej zgody banku (...). Umowa zlecenia została zawarta na czas nieoznaczony. (...) Bank S.A. jako zleceniodawca zobowiązał się do: przekazywania ubezpieczonemu swojej aktualnej oferty; przeprowadzenia szkolenia ubezpieczonego w zakresie niezbędnym dla prawidłowego wykonania umowy; dostarczenia ubezpieczonemu materiałów informacyjnych. W § 3 ust. 1 umowy zlecenia strony ustaliły, że za wykonanie powierzonych czynności, w wyniku których zostanie udzielony kredyt na zakup samochodu, ubezpieczony otrzyma wynagrodzenie prowizyjne, którego wysokość została określona w załączniku nr 1 do umowy zlecenia. Należne ubezpieczonemu wynagrodzenie było wypłacane na podstawie przygotowanego przez niego zestawienia. Ubezpieczony otrzymał należne mu wynagrodzenie za wykonanie czynności w ramach umowy zlecenia w drodze przelewu na rachunek bankowy.

Umowy zlecenia o analogicznej treści zostały również zawarte przez (...) Bank S.A. z P. K. (2) oraz z P. K. (1).

Pracodawca wiedział o umowach zawartych przez swoich pracowników z (...) Bank S.A. Kredytowanie wykonywane było w ramach oferty banku (...), który szkolił zleceniobiorców w zakresie obsługi produktu. Ubezpieczeni nie mieli zawartych umów z innymi instytucjami finansowymi, a wszystkie czynności były wykonywane na rzecz (...) Bank. W trakcie sprzedaży samochodu informowali klientów o możliwości skorzystania z usług finansowania, a w razie takiej woli kontaktowali ich z bankiem. Pracownicy oddziału w K. zawierali umowy kredytowe lub umowy leasingu indywidualnie, w tym przy wykorzystaniu sprzętu służbowego w siedzibie pracodawcy. System obsługujący sprzedaż samochodów zawierał kalkulator leasingowy, aby pracownicy mogli zaproponować konkretne warunki finansowania. Odbywało się to w godzinach pracy na rzecz spółki (...). Zleceniobiorcy informowali przy tym szefa działu sprzedaży (...) oddziału w K. M. B. o liczbie zawartych umów na rzecz zleceniodawcy. Bank wypłacał wynagrodzenie ubezpieczonym za wykonane w ramach umowy zlecenia czynności.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy niniejszej oraz w aktach organu rentowego. Ich autentyczność nie była kwestionowana przez strony, a forma i treść nie budziła wątpliwości Sądu Okręgowego co do ich autentyczności, wobec czego zostały uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie.

Ustaleń Sąd I instancji dokonał także w oparciu o zeznania ubezpieczonych D. K., P. K. (1) i P. K. (2), świadków T. K. i M. B., a także zeznania przedstawiciela odwołującej się spółki (...) w zakresie, w jakim były zgodne z treścią ustalonego w sprawie stanu faktycznego, to jest przedmiotu działalności spółki oraz wzajemnych powiązań między spółką a bankiem (...).

A. R., który pełni funkcję prezesa spółki (...) od dnia 6 kwietnia 2020 r. nie miał szczegółowych informacji na temat zawartych umów zlecenia pomiędzy ubezpieczonymi a bankiem (...), niemniej przyznał, że pracownicy, którzy mieli podpisane umowy z bankiem w trakcie procesu sprzedaży samochodu informowali o możliwości skorzystania z usług finansowania tego zakupu przez (...) Bank S.A. Klienci nie zawsze korzystali z oferty przedstawionej przez handlowca, niekiedy wybierali inne źródło finansowania. Utrzymywał, że dla spółki oferowanie kredytów przez handlowców nie miało dużego znaczenia. Przyznawał jednak, że gdy klient skorzystał z finansowania z instytucji finansowej, z którą spółka ma podpisaną umowę, spółka otrzymywała wynagrodzenie, na zasadach regulowanych między spółką a bankiem. Tożsame informacje przedstawił świadek T. K., który pełnił funkcję prezesa zarządu spółki (...) w latach 2013-2020. Potwierdził wykonywanie zapisów umowy porozumienia o współpracy i otrzymywanie wynagrodzenia prowizyjnego za każdą umowę leasingu lub kredytu zawartą przez pracownika spółki (...). Zeznania ubezpieczonych

oraz świadka M. B. dotyczyły z kolei faktycznego realizowania postanowień umów zlecenia. Były ze sobą zgodne, przez co Sąd Okręgowy obdarzył je wiarą.

Sąd Okręgowy dalej podniósł, że istotą sporu w sprawie niniejszej było ustalenie, czy całkowita podstawa wymiaru składek z tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych oraz ubezpieczenia zdrowotnego ubezpieczonych D. K., P. K. (2) i P. K. (1) powinna uwzględniać zarówno przychód jaki uzyskiwali oni z umowy o pracę łączącej ich ze spółką (...), jak i przychód z tytułu umowy zlecenia zawartej z (...) Bank S.A., a tym samym wcześniejsze rozstrzygnięcie kwestii, czy czynności wykonywane z tytułu umów zlecenia zawieranych z bankiem (...) ubezpieczeni wykonywali na rzecz tego podmiotu, czy też na rzecz swojego pracodawcy spółki (...).

Przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. 2021 r., poz. 423) dla potrzeb jej wykładni formułują własną definicję legalną terminu „pracownik” (art. 8 ust. 1-2a ustawy). Zgodnie z tą definicją, pracownikiem w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest:

1/ osoba pozostająca w stosunku pracy,

2/ osoba wykonująca pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarta z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

W orzecznictwie prezentowany jest pogląd, że zwrot „działać na rzecz” użyty został w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie „na czyjąś rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). W kontekście przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, zwrot ten opisuje sytuację faktyczną, która charakteryzuje się istnieniem „trójkąta umów”, tj.

1/ umowy o pracę;

2/ umowy zlecenia między pracownikiem a osobą trzecią;

3/ umowy o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą.

Pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rozrachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy, przy czym następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia/świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą. Jednocześnie według art. 17 ust. 1 ustawy systemowej składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe za ubezpieczonych, o których mowa w art. 16 ust. 1-3, 5, 6 i 9-12, (w tym zleceniobiorców) obliczają, rozliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu w całości płatnicy składek. Zgodnie z art. 81 ust. 1. ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. 2021 r., poz. 1285 ze zm.), do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. „a”, „d-i” i pkt 3 i 11, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5, 6 i 10.

Mając na uwadze przytoczone powyżej regulacje prawne, mające w sprawie zastosowanie, Sąd Okręgowy wskazał, że kwestia objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi pracownika wykonującego pracę w ramach umowy zlecenia/świadczenia usług z osobą trzecią, kiedy jednocześnie związany jest umową o pracę z podmiotem, który w wyniku umowy o podwykonawstwo (lub innej umowy cywilnoprawnej o podobnym charakterze) przejmuje w ostatecznym rozrachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy – przez pracodawcę (jako płatnika składek) nie budzi żadnych wątpliwości. Kwestia dotycząca zasad podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym osób wykonujących jednocześnie pracę w oparciu o umowę zlecenia oraz umowę o pracę, w opisanej wyżej konfiguracji, była już niejednokrotnie przedmiotem orzecznictwa sądów powszechnych. Judykatura w tym zakresie przyjęła jasne stanowisko, m.in. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09 (Legalis nr (...)), wyjaśnił, jakie czynniki decydują o powstaniu obowiązku objęcia pracownika obowiązkowym ubezpieczeniem

społecznym, także z tytułu umowy zlecenia (o dzieło) w sytuacji, gdy stanowią ono równoległe zatrudnienie do umowy o pracę na rzecz tego samego podmiotu lub z której to pracy ten sam podmiot czerpie z rezultaty.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 maja 2014 r., II UK 445/13 (Legalis nr (...)), również wskazał, że umowy cywilnoprawne wymienione w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej (także w jej art. 9 ust. 1) nie stanowią samodzielnych tytułów obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym pracownika. W takiej sytuacji nie dochodzi również do zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego w rozumieniu art. 9 tej ustawy. Norma art. 8 ust. 2a – poprzez wykreowanie szerokiego pojęcia „pracownika” – stworzyła szeroką definicję pracowniczego tytułu obowiązkowych ubezpieczeń społecznych. Tytułem tym jest łączący pracodawcę z pracownikiem stosunek pracy oraz dodatkowo umowa cywilnoprawna zawarta przez pracownika z pracodawcą lub zawarta z osobą trzecią, ale wykonywana na rzecz pracodawcy. Określone hipotezą normy art. 8 ust. 2a dwie sytuacje faktyczne, w jakich może się znaleźć osoba, do której przepis ten jest adresowany (pracownik wykonujący pracę na podstawie wymienionych umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą oraz umów cywilnoprawnych zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca jest świadczona na rzecz pracodawcy) mają równorzędny charakter z punktu widzenia skutków opisanych dyspozycją omawianej normy prawnej. Konsekwencje prawne na gruncie ustawy systemowej, wynikające z realizacji takich umów, muszą być takie same, co oznacza, że dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą.

Z kolei w uchwale z dnia 26 sierpnia 2021 r., III UZP 6/21 (OSNP 2022, nr 1, poz. 7) Sąd Najwyższy wskazał, że „finansowanie przez pracodawcę w jakikolwiek sposób wynagrodzenia z tytułu świadczenia na jego rzecz pracy przez pracownika na podstawie umowy zawartej z osobą trzecią, przemawia za zastosowaniem art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych”.

Sąd Okręgowy dalej podniósł, że ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych reguluje zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym oraz obliczania i opłacania składek. Zgodnie z art. 6 ust. 1 tej ustawy obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, natomiast na podstawie art. 11 ust. 1 podlegają one również obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu, a na podstawie art. 12 ust. 1 ubezpieczeniu wypadkowemu. W świetle art. 13 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych pracownicy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania stosunku pracy. Zgodnie zaś z art. 18 ust. 1 w związku z art. 20 ust. 1 ostatnio powołanej ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, ubezpieczenie chorobowe oraz wypadkowe z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczeni D. K., P. K. (2) i P. K. (1) w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z (...) Bank S.A. wykonywali czynności, które były tożsame z czynnościami wykonywanymi przez nich w ramach zawartych ze spółką (...) umów o pracę. Obie umowy, zarówno umowa o pracę, jak i umowa zlecenia, zobowiązywały bowiem ubezpieczonych do pozyskiwania klientów zainteresowanych zakupem nowych samochodów oraz zachęcania ich do skorzystania jednocześnie z oferty zakupu ubezpieczeń, kredytów i leasingu.

Czynności wykonywane przez zainteresowanych ponadto skutkowały tym, że to ich pracodawca – (...) spółka z o.o. – finalnie uzyskiwał rezultaty tej pracy i związane z tym wymierne finansowe korzyści w postaci zwiększonej sprzedaży oferowanych samochodów, co było przecież przedmiotem działalności spółki (...). Zaoferowanie przez ubezpieczonych możliwości sfinansowania zakupu samochodu środkami z kredytu udzielonego przez zleceniodawcę (...) Bank S.A. zwiększało liczbę klientów spółki (...), którzy uzyskiwali większy dostęp finansowy do oferty samochodów proponowanych przez tę spółkę do nabycia. Bez znaczenia pozostaje okoliczność, że nie wszyscy klienci korzystali z finansowania oferowanego przez bank (...). Zasadnicze znacznie ma bowiem okoliczność, że zainteresowani pozyskiwali dla tego banku wyłącznie klientów, którzy wcześniej byli zainteresowani nabyciem oferowanego przez

spółkę (...) samochodu po skorzystaniu z kredytu bądź zakupu leasingowego, nie pozyskiwali zaś klientów spoza grona klientów swojego pracodawcy. Świadczenie usług pośrednictwa finansowanego w udzielaniu przez bank współpracujący ze spółką (...) kredytów na zakup samochodów w tej spółce wpisywało się jednocześnie w potrzeby tej ostatniej spółki przez zwiększenie jej obrotów. Sąd I instancji podniósł, że nie negował, iż korzyść wynikająca z wykonywania umów zlecenia mogli odnieść także ubezpieczeni oraz bank udzielający kredytu, ale co istotne dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej, wymierna korzyść polegająca na zwiększeniu obrotów ze sprzedaży samochodów oraz uzyskaniu od banku prowizji za zawarcie każdej umowy kredytowej przypadła głównie spółce (...). Tym samym, zdaniem Sądu Okręgowego, nie istniała żadna realna potrzeba, która uzasadniałaby nawiązanie i wykonywanie umowy cywilnoprawnej z podmiotem pozostającym poza stosunkiem pracy ubezpieczonych i (...) spółki z o.o., ponieważ zakres świadczeń realizowanych przez ubezpieczonych w ramach zawartych umów zlecenia mieścił się w istocie w ramach ich obowiązków pracowniczych, a wykonywane czynności w rzeczywistości przynosiły rezultaty pracodawcy.

Sąd Okręgowy nie tracił także z pola widzenia, że wszystkie czynności ubezpieczonych były wykonywane przez nich w salonie pracodawcy, tj. spółki (...), z wykorzystaniem sprzętu należącego do pracodawcy, a czas przeznaczony na wykonywanie czynności na rzecz każdego z tych podmiotów nie był rozdzielany. Zdaniem Sądu Okręgowego, nie można uznać, że pracodawca dobrowolnie tolerował poświęcanie przez pracowników przebywających w miejscu pracy, w godzinach pracy, czasu na świadczenie – przy wykorzystaniu sprzętu służbowego – usług na rzecz podmiotu zewnętrznego, które to usługi nie skutkowałyby żadnymi korzyściami dla pracodawcy.

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał, że zawarcie przez ubezpieczonych umów zlecenia z (...) Bank S.A., których przedmiotem było poszukiwanie klientów zainteresowanych skorzystaniem z oferty kredytowej było faktycznym świadczeniem pracy na rzecz (...) spółki z o.o., która była beneficjentem pracy ubezpieczonych, a co za tym idzie przedmiotowe umowy zlecenia miały charakter pozorny.

Sąd Okręgowy miał na uwadze, że status pracownika na gruncie prawa do ubezpieczeń społecznych wyznacza w istocie nie podstawa nawiązania więzi prawnej pomiędzy stronami umowy, ale fakt świadczenia pracy na rzecz określonego podmiotu. Jednocześnie czynnikiem decydującym o tym, na rzecz jakiego podmiotu praca jest de facto wykonywana, jest finalny efekt tej pracy, a ściślej rzecz ujmując ustalenie, który podmiot osiąga w ostatecznym rozrachunku korzyść z wykonania umowy przez pracownika.

W konsekwencji powyższych ustaleń przychód, jaki wypracowali D. K., P. K. (2) i P. K. (1), jako pracownicy spółki (...), z tytułu wykonywania usług wynikających z zawartych umów zlecenia z (...) Bank S.A., których ostatecznym beneficjentem był w rzeczywistości pracodawca zainteresowanych, powinien być uwzględniony w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wykazywanej w dokumentach rozliczeniowych tego pracodawcy. Płatnik składek (...) spółka z o.o. w K., ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne z tytułu stosunku pracy D. K., P. K. (2) i P. K. (1), powinien zsumować wynagrodzenia z umów cywilnoprawnych z wynagrodzeniami ze stosunku pracy, z uwagi na uznanie ich za pracowników w rozumieniu przepisu art. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Z tych względów zaskarżone decyzje okazały się prawidłowe, a odwołania od nich podlegały oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. Na koszty procesu podlegające zwrotowi składa się wynagrodzenie pełnomocnika organu rentowego, którego wysokość została ustalona na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 265) przy uwzględnieniu, że wyrok rozstrzygał trzy połączone sprawy. W sprawach o wysokość podstawy wymiaru składek, zastosowanie znajdują przepisy określające wysokość wynagrodzenia radcy prawnego przy uwzględnieniu wartości przedmiotu sprawy.

Tak więc w sprawie dotyczącej D. K. wartość przedmiotu sprawy wynosi 301,46 zł, co zgodnie z § 2 pkt 1 ostatnio powołanego rozporządzenia skutkuje określeniem stawki minimalnej w kwocie 90 zł. Jednocześnie Sąd Okręgowy, na podstawie § 15 ust. 3 pkt 4 rozporządzenia, zwiększył stawkę w tej sprawie poprzez zasądzenie jej dwukrotności, co wiązało się z rodzajem i zawilocią sprawy, zwłaszcza biorąc pod uwagę brak akt osobowych D. K., które zostały przedstawione Sądowi dopiero w toku procesu. Stawka za sprawę z odwołania tego ubezpieczonego wynosi zatem 180

zł (2 x 90 zł). W sprawie dotyczącej P. K. (2) wartość przedmiotu sprawy wynosi 223,29 zł, co zgodnie z § 2 pkt 1 rozporządzenia skutkuje określeniem stawki minimalnej w kwocie 90 zł. Z kolei w sprawie dotyczącej P. K. (1) wartość przedmiotu sprawy wynosi 1 256,42 zł, co zgodnie z § 2 pkt 2 rozporządzenia skutkuje określeniem stawki minimalnej wynagrodzenia radcy prawnego reprezentującego organ rentowy w kwocie 270 zł.

Po zsumowaniu powyższych wynagrodzeń Sąd Okręgowy zasądził od spółki (...) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. kwotę 540 zł (180 zł + 90 zł + 270 zł) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Apelację od tego wyroku wniósł płatnik składek (...) spółka z o.o. w K.. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości, apelant zarzucił mu:

1/ naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

a/ art. 233 § 1 k.p.c. polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, dokonanych wybiórczo, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, poprzez przyjęcie, że ubezpieczeni P. K. (1), D. K. i P. K. (2) w ramach umów zlecenia zawartych z (...) Bank S.A. wykonywali czynności, które skutkowały tym, że to ich pracodawca (...) spółka z o.o. uzyskiwał rezultat ich pracy i związane z tym wymierne korzyści, podczas gdy wnikliwa i rzetelna ocena dowodów zgromadzonych w sprawie do takich wniosków nie może prowadzić;

b/ art. 233 § 1 k.p.c. poprzez wybiórczą ocenę materiału dowodowego oraz przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów wyrażające się w odmowie wiarygodności i mocy dowodowej części zeznań A. R. – prezesa zarządu (...) spółka z o.o. i w konsekwencji przyjęcie, że ubezpieczeni wykonywali czynności na podstawie umów zlecenia zawartych z (...) Bank S.A., jednakże rzeczywistym beneficjentem i odbiorcą czynności wykonywanych w ich ramach był pracodawca (...) spółka z o.o., podczas gdy z zeznań A. R. – prezesa zarządu (...) spółka z o.o. wynika wprost, że ubezpieczeni wykonywali czynności na podstawie umów zlecenia zawartych z (...) Bank S.A. i rzeczywistym beneficjentem i odbiorcą czynności wykonywanych w ich ramach był (...) Bank S.A.;

2/ błąd w ustaleniu stanu faktycznego mający istotny wpływ na wynik sprawy, w konsekwencji naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, opisane wyżej w pkt 1 lit. „a” i „b” zarzutów apelacji, polegający na przyjęciu, że ubezpieczeni wykonywali czynności w ramach umów zlecenia zawartych z (...) Bank S.A., które skutkowały tym, iż to pracodawca (...) spółka z o.o. uzyskiwał rezultat ich pracy i związane z tym wymierne korzyści finansowe, podczas gdy w rzeczywistości to (...) Bank S.A. jest odbiorcą pracy ubezpieczonych, gdyż to oni zawierali umowy na finansowanie zakupu samochodów z klientami pracodawcy, a (...) spółka z o.o. otrzymywała jedynie wynagrodzenie należne jej z tytułu umowy współpracy zawartej z bankiem;

3/ naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 266) poprzez przyjęcie, że w sprawie niniejszej ubezpieczeni wykonujący czynności w ramach zawartych umów zlecenia z (...) Bank S.A., w rzeczywistości działali na rzecz swojego pracodawcy – (...) spółka z o.o., co doprowadziło do przyjęcia, że to nie zleceniodawca, a pracodawca przy obliczaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne powinien uwzględnić wynagrodzenie otrzymywane na podstawie umów zlecenia zawartych z (...) Bank S.A., podczas gdy prawidłowa interpretacja w/w przepisu i jego subsumcja do sprawy niniejszej prowadzi do przyjęcia, że czynności wykonywane przez pracownika w ramach umowy zlecenia nie były czynnościami wykonywanymi na rzecz pracodawcy ubezpieczonego, a co za tym idzie w/w przepis nie znajduje zastosowania w stanie faktycznym w sprawie niniejszej.

W konsekwencji tych zarzutów apelant wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołań płatnika składek (...) spółki z o.o. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 24 lipca 2019 r., nr nr (...), (...) oraz (...). Płatnik składek wniósł nadto o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wnosił o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie na rzecz pozwanego organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchynieniem zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne, zarówno poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, czyniąc je, stosownie do art. 387 § 2¹ k.p.c., podstawą własnego rozstrzygnięcia, wobec czego zbędne jest ponowne ich przedstawianie.

Przedstawione w apelacji płatnika składek (...) spółki z o.o. w K. zarzuty obraży art. 233 § 1 k.p.c. oraz błędnych ustaleń faktycznych, w więc dotyczące wadliwości oceny dowodów przeprowadzonych przez Sąd I instancji mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej, a w konsekwencji tego obraży art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. 2022 r., poz. 1009), zwanej dalej „ustawą systemową”, nie mogły być uznane za trafne z przyczyn, o których niżej będzie mowa.

Spór w sprawie niniejszej ogniskował się wokół interpretacji ostatnio powołanego przepisu, a przez to ustalenia okoliczności faktycznych istotnych dla zastosowania bądź stwierdzenia braku podstaw do zastosowania tego przepisu. W tym miejscu należy wskazać, iż zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Poza sporem było, że w okolicznościach sprawy niniejszej mogła być brana pod uwagę jedynie druga z sytuacji opisanych w tym przepisie, tj. gdy stroną umowy cywilnoprawnej nie jest pracodawca, lecz jest nią osoba trzecia, a na podstawie tej umowy pracownik wykonuje jednak pracę na rzecz swego pracodawcy. Chodziło zatem o ustalenie, czy ubezpieczeni P. K. (1), D. K. i P. K. (2) w ramach umów zlecenia zawartych z (...) Bank S.A., faktycznie realizowali obowiązki na rzecz ich pracodawcy, tj. (...) spółki z o.o.

Za utrwalone należy uznać stanowisko judykatury, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie dotyczy sytuacji, gdy praca wykonywana jest na podstawie jednej z wymienionych w tym przepisie umów prawa cywilnego przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub gdy praca jest wykonywana na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z osobą trzecią, ale praca ta jest wykonywana na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Pojęcie pracownika w rozumieniu powyższej regulacji ma szerszy zakres znaczeniowy niż pojęcie pracownika w rozumieniu przepisów prawa pracy (art. 2 k.p. i art. 22 § 1 k.p.) i obejmuje również osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilnoprawnych w sytuacji, gdy umowy takie zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach tej umowy wykonują pracę na rzecz tego pracodawcy, choćby umowa cywilnoprawna została zawarta z osobą trzecią (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11 – OSNP 2012, nr 21-22, poz. 266 oraz uchwała SN z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09 – OSNP 2010, nr 3-4, poz. 46). Objęcie definicją pracownika dla potrzeb prawa ubezpieczeń społecznych nie tylko pracowników w znaczeniu, jakie temu pojęciu nadają przepisy Kodeksu pracy, ale także osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych (agentów, zleceniobiorców, wykonawców dzieła) oznacza jednocześnie rozszerzenie pracowniczego tytułu obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, co wpływa na sposób ustalania podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia. Hipotezą normy prawnej wynikającej z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, jak trafnie zauważył Sąd Okręgowy, objęte są dwa rodzaje relacji pomiędzy zainteresowanymi podmiotami. Pierwszą jest sytuacja, gdy oba stosunki (pracowniczy i cywilnoprawny) dotyczą tych samych podmiotów

jednocześnie występujących wobec siebie w roli pracodawcy-zleceniodawcy i pracownika-zleceniobiorcy, drugą zaś sytuacją, gdy na istniejący stosunek pracy nijako „nakłada się” stosunek cywilnoprawny między pracownikiem i osobą trzecią, na podstawie którego pracownik wykonuje pracę na rzecz pracodawcy w ramach łączącej pracodawcę z osobą trzecią (zleceniodawcą) umownej więzi prawnej. W tym ostatnim przypadku pracodawca jest rzeczywistym beneficjentem pracy świadczonej przez pracownika-zleceniobiorcę – bez względu na to, czy w trakcie jej wykonywania pracownik pozostawał pod faktycznym kierownictwem pracodawcy i czy korzystał z jego majątku.

Z regulacją wynikającą z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej koresponduje unormowanie art. 18 i art. 20 ust. 1 tej ustawy dotyczące problematyki podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Skoro bowiem w sytuacjach, do których odnosi się art. 8 ust. 2a ostatnio powołanej ustawy mamy do czynienia z jednym, szeroko ujętym pracowniczym tytułem obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, to konsekwentnie w art. 20 ust. 1 tej ustawy nakazano w stosunku do tych ubezpieczonych uwzględnienie w podstawie wymiaru składek również przychodu z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Zatem w przypadku pracowników, o których mowa w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi łączny przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych uzyskany z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy oraz umów cywilnoprawnych. Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy systemowej, na płatniku (na pracodawcy) spoczywa obowiązek obliczania, rozliczania i przekazywania składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W odniesieniu do pracowników w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, płatnikiem jest pracodawca, a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej jedynie uwzględnia się w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy. Pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien więc zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Taki sam sposób postępowania dotyczy także sytuacji, gdy umowa cywilnoprawna została zawarta z innym podmiotem (osobą trzecią), lecz praca w jej ramach jest wykonywana na rzecz pracodawcy, gdyż obowiązki płatnika powinny obciążać podmiot, na rzecz którego praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest faktycznie świadczona i który w związku z tym uzyskuje jej rezultaty, unikając obciążeń i obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09 – LEX nr (...) oraz z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 259/09 – LEX nr (...)).

Należy zauważyć, że przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej stanowi o wykonywaniu pracy „na rzecz” pracodawcy, z którym dany ubezpieczony pozostaje w stosunku pracy, nie zaś o wykonywaniu pracy „na korzyść” tego pracodawcy, ani też „wyłącznie na rzecz” pracodawcy. Oznacza to, że nie można wykluczyć zastosowania przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w sytuacji, gdy pracodawca nie uzyskuje bezpośrednio korzyści z wykonywania przez ubezpieczonego pracy w ramach umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, ani też w sytuacji, gdy ubezpieczony pracę tę wykonuje zarówno na rzecz pracodawcy, jak i na rzecz podmiotu, z którym zawarł umowę agencyjną, umowę zlecenia lub zbliżoną rodzajowo umowę o świadczenie usług.

Prawidłowo zatem Sąd I instancji przyjął, że w sprawie niniejszej zachodzą podstawy do zastosowania przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczeni P. K. (1), D. K. i P. K. (2) w ramach umów zlecenia zawartych z (...) Bank S.A., wykonywali czynności, które skutkowały tym, że to ich pracodawca – (...) spółka z o.o. – uzyskiwał rezultaty tej pracy i związane z tym wymierne finansowe korzyści, zyskiwał bowiem większą sprzedaż samochodów, co jest przedmiotem działalności (...) spółka z o.o. Zaoferowanie klientom przez ubezpieczonych P. K. (1), D. K. i P. K. (2) możliwości sfinansowania zakupu samochodów za pomocą z kredytu czy leasingu zwiększało liczbę klientów spółki (...), którzy uzyskiwali większy dostęp finansowy do ofert samochodów proponowanych przez tę spółkę do nabycia. Bez znaczenia jest to, że klienci nie otrzymywali szczególnego rabatu (preferencyjnych warunków) z tytułu skorzystania z finansowania oferowanego przez (...) Bank S.A. przy zakupie samochodu od (...) spółki z o.o. Beneficjentami pracy wykonywanej przez zainteresowanych P. K. (1), D. K. i P. K. (2) w ramach umów zlecenia były bowiem obie spółki, czyli zarówno pracodawca ubezpieczonych, jak i ich zleceniodawca, tj. (...) Bank S.A. Zasadnicze znaczenie ma również okoliczność, że ubezpieczeni przekazywali (...) Bank S.A. wyłącznie dane klientów (...) spółki z o.o., którzy byli zainteresowani

nabyciem oferowanych przez nią samochodów, po skorzystaniu z kredytu bądź zakupu leasingowego. Świadczenie usług pośrednictwa finansowanego w udzielaniu przez (...) Bank S.A. kredytów na zakup samochodów w (...) spółce z o.o. jak najbardziej wpisywało się w potrzeby tej ostatniej spółki przez zwiększenie jej obrotów.

Apelant usiłował wykazać, że korzyści wynikające z wykonywania w/w umów zlecenia odnosił wyłącznie zleceniodawca, tj. (...) Bank S.A. jako bank udzielający kredytów na zakup samochodów. Nie negując tego, że zainteresowany (...) Bank S.A. uzyskiwał takie korzyści, nie sposób zaprzeczyć, że korzyści przypadały także spółce (...), ponieważ z jednej strony otrzymała ona wynagrodzenie określone w umowie nazwanej porozumienie o współpracy, którego wysokości zależała od ilości umów kredytowych na zakup samochodów zawartych za jej pośrednictwem oraz z drugiej strony przypadały jej korzyści polegające na możliwości zwiększenia się obrotów. Tego typu konsekwencje działań podejmowanych przez ubezpieczonych w ramach umów zlecenia mieszczą się w zakresie pojęciowym „pracy wykonywanej na rzecz pracodawcy”, o której jest mowa w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

Wszystkie podejmowane przez ubezpieczonych czynności pośrednictwa finansowego, co wymaga podkreślenia, były ponadto wykonywane w tym samym miejscu – w salonie sprzedaży samochodów w K. należącym do pracodawcy, zaś czas przeznaczony na wykonywanie czynności na rzecz pracodawcy i zleceniodawcy nie był ściśle rozdzielany. Trudno zaś przyjąć, aby pracodawca tolerował poświęcanie przez pracowników przebywających w miejscu pracy, w godzinach ich pracy, przy wykorzystaniu sprzętu służbowego, czasu na świadczenie usług na rzecz podmiotu zewnętrznego, które to usługi nie skutkowałyby żadnymi rezultatami korzystnymi dla pracodawcy. W związku z tym należy podkreślić, że pracodawcą ubezpieczonych, tj. (...) spółce z o.o. i ich zleceniodawcą, tj. (...) Bank S.A. łączyła umowa o współpracy, nazwana „umowa porozumienie o współpracy”, zawarta w dniu 10 sierpnia 2010 r., w której spółka (...) zobowiązała się do wykonywania, w miejscach prowadzenia przez nią działalności, na rzecz zainteresowanego (...) Bank S.A. czynności faktycznych związanych z zawieraniem przez ten Bank umów kredytowych na zakup samochodów. W § 4 umowy o współpracy postanowiono, że za wykonanie postanowień umowy spółce (...) przysługuje wynagrodzenie, którego wysokość określa załącznik nr(...)do tej umowy. W § 4 załącznika nr (...) została określona wysokość wynagrodzenia należnego spółce (...) w przypadku wykonywania przez nią w/w czynności zgodnie ze schematem I, zaś w § 7 tego załącznika – w przypadku wykonywania przez nią w/w czynności zgodnie ze schematem II. Jednocześnie w § 4 umowy o współpracy zastrzeżono, że wynagrodzenie należne spółce (...) naliczane będzie od wszystkich kredytów uruchomionych za jej pośrednictwem w danym miesiącu kalendarzowym. Wynagrodzenie to miało być płatne miesięcznie na podstawie faktury VAT wystawionej przez spółkę (...), w terminie 14 dni od dnia jej otrzymania przez (...) Bank S.A. na wskazany przez spółkę (...) rachunek bankowy.

Jeżeli zaś chodzi o czynności ubezpieczonych P. K. (1), D. K. i P. K. (2) wynikające z zawartych przez nich z płatnikiem składek (...) spółką z o.o. umów o pracę oraz umów zlecenia zawartych z zainteresowanym (...) Bank S.A., to niewątpliwie wchodziły one w zakres normalnych czynności wykonywanych przez pracowników salonu samochodowego. Usługi kredytowania zakupu samochodów oferowane były jedynie klientom salonu sprzedaży samochodów w K., a czynności z tym związane ubezpieczeni wykonywali w tym salonie należącym do spółki (...), w godzinach jego otwarcia. Wykonywanie przez ubezpieczonych w ramach umów zlecenia o tożsamej treści, zawartych przez nich z (...) Bank S.A., na rzecz tego Banku „czynności w zakresie kredytów samochodowych (w tym pożyczek pod zabezpieczenie) oferowanych przez Bank wg dwóch wariantów opisanych w ust. 2 i 3 niniejszego paragrafu.” (§ 1 umów zlecenia). Ubezpieczeni wykonywali czynności zgodnie ze schematem I kredytowania. W związku z tym byli jako zleceniobiorcy zobowiązani do łącznego wykonywania następujących czynności:

„a/ przedstawiania klientom oferty Banku i zasad kredytowania;

b/ kierowania klientów do pracownika Banku w celu wykonania dalszych czynności związanych z kredytem.”

Niewątpliwie czynności te były wykonywane przez ubezpieczonych w ramach umów o pracę łączących ich z płatnikiem składek (...) spółką z o.o. w ramach zwykłych czynności pracowniczych, bez potrzeby zawierania odrębnych umów zlecenia z (...) Bank S.A. Potwierdzają to wyraźnie zakresy obowiązków pracowniczych ubezpieczonych, stanowiące załączniki zawartych przez nich umów o pracę. Z dokumentów tych wynika, że do zakresu obowiązków ubezpieczonych

jako pracowników spółki (...) należy „pośrednictwo w sprzedaży ubezpieczeń, kredytów samochodowych, leasingu i innych usług finansowych” oraz „nadzór nad prawidłowym rozliczeniem finansowym transakcji sprzedaży”.

Zważywszy, że przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest wykonywanie pracy na rzecz pracodawcy, z którym dany ubezpieczony pozostaje w stosunku pracy, nie zaś wykonywanie pracy wyłącznie na jego rzecz, uznać należy, że przepis ten znajduje zastosowanie również w sprawie niniejszej, tj. w sytuacji, gdy faktycznym beneficjentem pracy świadczonej przez zainteresowanych P. K. (1), D. K. i P. K. (2) w ramach zawartych przez nich umów zlecenia był zarówno zleceniodawca (...) Bank S.A., jak i ich pracodawca, tj. (...) spółka z o.o.

Przychód osiągnięty przez każdego z ubezpieczonych z tytułu umowy zlecenia zawartej z (...) Bank S.A., nie może być zatem, dla potrzeb ubezpieczeń społecznych, ujmowany jako odrębne źródło „oskładkowania”, a powinien być uwzględniony w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy – zaś ustalenie, że w sprawie zachodził przypadek unormowany w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, wykluczało potraktowanie przychodów osiągniętych z tytułów zlecenia jako tego rodzaju „odrębnego źródła” przychodu i powodowało po stronie pracodawcy konieczność zsumowania wynagrodzenia z umów zlecenia z wynagrodzeniami ze stosunku pracy i ustalenie dopiero w ten sposób „skumulowanej” podstawy wymiaru składek zarówno na ubezpieczenia społeczne, jak i na ubezpieczenie zdrowotne.

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu, czemu Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., dał wyraz w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach instancji odwoławczej (pkt II wyroku) Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 2 w związku z § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 265), zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, co oznacza, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).